

BİR KADIN TANIDIM...*

Melike Özlem Bilgili
EMO Ankara Şube

Trabzon'un Arsin İlçesi'nde doğan, altı kardeşin üçüncüsü, tek erkek olmayanı. Annesinin, "Kızısın yapacaksın tabi ki" güdülemesiyle büyüyen, sanat okuluna gidip yaptığı el işleri ile para kazanan, ev işlerini yapan, kardeşlerine bakan, okutan, büyüten... Küçük yaştan başlayıp bir ömür para kazanmaya gayret eden bir kadın...

Mahallenin delikanlısı; 13 yaşında İstanbul'a yatılı giden, denizci olup mahallenin kızı ile 21 yaşında evlenen bir erkek. 20 ve 21 yaşlarında bu iki gencin evlenip gurbete çıkararak kurdukları hayatlarının ilk evi, babamın tayin yeri olan Gölcük yani Kocaeli'nde. Annemin dediğine göre o yıllarda, Trabzon-Gölcük arası otobüs ile 3 gün. Hem yolun zorluğundan hem de yokluktan aneme ha deyince ulaşabilen kimse yok haliyle. Nerede telefon ya da başka iletişim aracı? Daha televizyon olmayıp radyo dinlenen yıllar... İlk üç yılda Gölcük'te iki kızları olur. Ben ikincisiyim.

Sonraki yıllarda İzmir'in Urla İlçesi'ne tayiniyle üçüncü ve sonuncu erkek evlatları...

20 yaşında bir kadın düşünün 27 yaşına kadar üç evladı oluyor ve eşi donanmada, sıklıkla evden uzak yurtdışı ya da yurtiçi görevde. Kız kardeşi yok, annesi sadece birkaç ay doğumlarına gelip evdeki bekar erkek çocuklara bakması gerektiği için geri dönüyor. Annem hep bir başına ve dik duran bir kadın çocukluk anılarımda.

Yolda yürürsün, çocuğun beyaz elbiseli bir su-bayın bacağına dolanır "Anne bu benim babam mı?" diye sorar. İki yetişkin yutkunur ve gülümser. O çocuklar büyürken yoktur babalar evde ya da şehirde. Benim babam da öyleydi, Yunanistan, Japonya, Amerika, Kanada... Belki gitmediği yerleri saymak daha kolaydır. O yıllarda silahlı kuvvetlerde yabancı dil bilen eleman bulmak zor. Bulunca da evli barklı mı, çocuğu küçük mü sorgulanmıyor haliyle. Gemi ile gittiği bu görevler aylar sürerdi.

Hatırlayanınız vardır; Kocatepe Muhribi kendi kendimizi vurmamız sonucu batmıştı. Benim belki de ilk anımdır: Bir gemi vurulmuş diye duyuldu ama adı belli değil. Annem ve biz üç bıcırık kardeş, limanda demir teller önünde bekleştığımızı hatırlarım, demir tellerin boşluklarına parmaklarımızı geçirip oyun oynadığımızı, nedenini tam anlamasam da annemin mutsuz duruşunu. Öğrendik babamın gemisi değildi. Başka çocukların mutsuzluğu, benim sevincim olmuştu. Babam bir süre sonra geldi “ölüm” kelimesi benim için anlam kazandı o yıl.

Kıbrıs Savaşı sürdü ve sürdü, biz ise baba-sız sülalesiz büyüdük. Aylarca olmazdı babam. Bayram seyranı, hala, dayı ziyaretine giden mahalleli çocuklara üzülen bakışımı hatırlıyorum. Bir görüntü var gözümün önünde, mahallede oynarken birden “bana geldi” diye çığlık atmaya başlıyor çocuklar. Mahallenin başından haki yeşil bir cip girmiş, ona bağırıyorlar. O cipten babam sakalları ile indi, öptük kokladık, tekrar bindi gitti. Haberleşme diye bir şey de yok o yıllarda; şehirde mi değil mi ondan dahi haberdar değiliz.

Yıllar böyle aktı geçti; babam yine yok yine yok, annem tek dayanak. Anneannem ender olarak gelebiliyor, bir hafta kadar kalıp “Sen yaparsın kızım, halledersin kızım” diyor anneme ve dönüyor. Yapar, evet yaptı. Annem hayatının devamında üç çocuk

büyüttü, okuttu ve iş sahibi yaptı. Yıpranmadan dolayı babam 40 yaşında gazi emeklisi oldu. İyi ki de emekli olmuş, 48 yaşında hayatını kaybetti. Bir sekiz yıl, evlilik hayatları oldu diyebilirim. Annemle babamın o sekiz yılını hatırlarım. Bizim de ailece gittiğimiz

gezmeler olmuştu. Annem 47 yaşındayken, üniversitede okuyan çocukları ile yine bir başına dik durması gereken yıllar geldi çattı. Babam gazi ama üç kuruş da olsa gazi maaşı bağlamıyorlar o yıllarda. Sadece emekli maaşı, o da ölümünden dolayı oldukça azalmış. Annem yine çalışıp çabalıyor, her şeye koşturuyor, ucu ucuna ekliyor, küçücük bir iş yeri açtı, para kazanmaya çabalıyor. Babam emekli olunca dönmüşüz memlekete, annem bizi bırakın sülalenin her işine de koşturuyor, kim neye ihtiyaç duyuyor annem elinden

geldiğince yanında arkasında. Atatürk kadını ya, çoluk çocuk okusun istiyor, okul aile birliklerinde görev alıyor falan. Derdi bir kendi çocukları değil, onun tanıdığı her çocuk okusun. Hani güçlü kadın ya, kimine maddi destek, kimine manevi destek. İstiyor ki uzayan kol benden olsun. Emeği, hakkı geçmeyen bir tanışı var mıdır bilemiyorum... Kocasının ölümünden 10 yıl sonra, yaşı olmuş 58, büyük evladının mağduriyetini gidermek, ona maddi manevi destek olmak için yine düşüyor gurbet yollarına. O küçücük dükkanını taşıyor ülkenin bir köşesinden diğer köşesine. Öylesi-

ne çok detay, öylesine çok küçük savaşlar var ki hayatında, ne benim sabrım ne de bu sayfalar yetmez bu ayrıntılara.

Nasıl bir zor hayatsa, o güçlü kadın literatürlere geçecek kadar erken, 60 yaşlarında Alzheimer belirtileri veriyor. Tam teşhis 13 yılda konuluyor ve üzgünüz son evreye giriyor şeklinde... Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yapılan uzun testler sonrası doktorun demesiyle; öyle zeki ki, aklının her tökezlemesinde, düştüğü her boşluğu, yaptığı bir espri ile atlatmış ve etrafındakilerin durumu anlamasının önüne geçmiş...

Bir söz vardır, her kadın kendi kaderini bir evladına miras bırakmıştır. Pası bana atmış da kabullenmek istememişim belki. Geriye baktığımda, bilen bilir, hayatımın tanımı tam da bu aslında. Hadi bakalım aldın bayrağı, taşı taşıyabilirsen. Aslında, meğer bir ucundan tutuyormuşum, devraldığımı fark edemediğime göre... Doktoru ev ortamında bakılması mümkün değil, bir klinik olmalı diye diretince, yaşadığım iç savaş... Bir başıma kaldığımdaki ağlamalarım... Ağlanırmış arkadaş, gülen gözücüüp üç ay, bal gibi ağlanırmış...

Sonrası beş koca yıl bitti. Gittikçe baş başa kaldık onunla. Son iki yılı resmen annem ve ben-deniz yüz yüze. Bu son iki yılı anlatmaya kelime asla bulunamaz. Doktorlara söylediklerim vardır. Bir tanesi bana olayı yaz, öyle özgün anlatıyorsun ki, kaybolsun istemem demişti.

Zaman geçti, annem yaşam farkındalığını yitirdi. Yerdeki bir çim bile annemden daha çok farkındaydı yaşamın. Geceyi gündüzü, mevsimleri, açlığı tokluğu, susuzluğu fark ediyordu çim tanesi. Annem bir çim tanesi kadar yaşamın farkında değildi artık. Hiç yatalak olmadı. Her oluşan hastalığında çok iyi baktık ki, neredeyse grip dahi

yapmadık onu. Zayıflasa da fiziksel gücünü yitirmemesini, destek ürünler ile sağladık. Ya ruhu? Ruh beyninin koridorlarında kayboldu annemin. Beni tanımayı bırakın, kaşık ne, bardak ne, an be an bilemez oldu.

Ölüm zor, ama birinin gözünüzün içine baka baka gidişi fena zor. Cisminin durup ruhunun veda edişi, araya sıkışan bir iki akıllı cümlesi kalbinizi deliyor. Son değerli cümlesini yazayım, "Anne Ben kimim? Bugün beni hatırlıyor musun?" dediğimde, gülümsedi ve sakince "İyi ki seni doğurmuşum" dedi...

Beni tamamen hatırlamadığını anladığımda, hıçkırışlarımı, sessiz çığlıklarımı, bir hafta gözüme uyku girmeden kabullenemeyişimi unutamıyorum. Bir kağıda tarih atıp "Benim annem artık öldü" diye yazışımı...

Artık geride ruhu kalmayıp bir vücut kalsa da, bu serüvende insanların acımasızlığını unutmam mümkün olmayacak. Üzerinden gidip ruhumda bunları tazelemek istemem. Bu hikayeden dedikodular üretip birbirine müjde gibi yetiştirenleri şaşkınlıkla izledim. Adı eş, dost, evlat ya da arkadaş ne olursa olsun, pilavın içinde taş arayan öyle çok ki. Herkes doğru, herkes haklı. Bunları aşalı çok oldu. Çünkü annem ruhen en hızlı beni olgunlaştırdı ki bayrağı teslim etsin. Annemi, bu güçlü kadını yazdım çünkü acı ya da tatlı anıları yok olsun istemem.

Eskisi yenisi, öndeki gerisi, zor be güçlü kadın olmak. İstemesenez de omuzlarınıza yüklenenleri taşımaya çabalamak. Çok zormuş ANNEM olmak...

*** Yoğun bakımda ağır durumdaki Emine Uzun için yazıldı. Ne yazık ki 19 Eylül'de kendisini kaybettik.**